

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Alia quædam circa necessitatem scientiæ mediæ ad
providentiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

quantumvis non sit necessaria ad illum habendum, si tamen aliud quam hoc non dicatur, tollit libertatem. Sic enim, licet prædeterminatio physica non sit ad actum aliquem eliciendum necessaria, si tamen infundatur voluntati, tollit, ut etiam admittit Arriaga, libertatem.

V. Præterea: Prædeterminatio efficax, ut idem fatetur, Disp. 8. de Animâ, sect. tertiâ, non tollit libertatem; hæc nihilominus æquè antecedit futuritionem absolutam consensus, ac scientia conditionata, & est causa mediata actûs, quem Deus efficaciter fieri intendit, cum antecedit media, quæ sunt immediata actûs illius principia, causa autem causa est causa causati. Ergo similiter scientia conditionata, etsi antecedit existentiam absolutam consensus, in quantum nimirum dirigit Deum ad media, per quæ consensus ille elicitur, conferenda, sicut etiam facit prædeterminatio, non tollit libertatem.

VI. Respondetur itaque scientiam conditionatam non antecedere consensum simpliciter, sed solum secundum quid; supponit enim illum aliquo modo futurum, nempe conditionatè: ideo enim novit Deus actum illum, si detur tale auxilium, futurum, quia posito quoddam daretur erat futurus, ergo hæc scientia non antecedit consensum simpliciter, sic enim non deberet supponere eum ullo modo futurum.

VII. Sicut ergo ob similem rationem Disp. 25. de animâ dixi Prædeterminatio efficax non tollere libertatem, & fatetur P. Arriaga Disp. illâ 8. de Animâ citatâ; ita idem hic dicendum de scientiâ conditionatâ, non enim influit in actum, sed solum habet se per modum dirigentis seu applicantis mediâ immediatâ, & influentiâ: unde principia per quæ elicitur hic actus, eodem modo operantur, sive per scientiam mediâ applicentur sive non, quæ proinde illorum mediâ efficaciam subsequitur, sicque eorum operandi modum mutare non potest; & sicut Deus per hanc scientiam novit mediâ illa, si applicentur, operatura liberè, ita quando applicantur, operantur liberè, alioqui scientia hæc destrueret suum objectum.

VIII. Scientia ergo conditionata in actum non influit, sed solum applicat mediâ influentiâ, seu Deum ad ea conferenda dirigit: si verò principia in se sint libera, parum refert à quo applicentur, & utrum liberè dentur, an necessariò. Sicut si Deus necessariò ageret ad extra, si tamen eandem voluntatem humanam aut Angelicam tunc produceret, quam nunc producit liberè, illa æquè liberè eliceret suos actus, ac modò elicit.

SECTIO OCTAVA.

Alia quadam circa necessitatem Scientiæ mediæ ad Providentiam.

I. Obicit tertiò P. Arriaga num. 37. si scientia conditionata sit ad providentiam necessaria, ergo apprehendi debet ex parte causæ; omnia enim quæ in causâ aliquâ ad agendum prærequiruntur, conceptâ causâ completâ debent concipi. Unde, inquit, non sufficit ut Deus dicat: Si dero auxilium, Petrus consentiet: sed dicere debet, Si dero cum scientiâ conditionatâ auxilium, consentiet.

II. Sed contrâ: scientia enim naturalis, seu simplicis intelligentiæ secundum ipsum est simpliciter necessaria ad dandum auxilium, & per illud eff-

ciendam Petri conversionem: & tamen non est opus ut Deus dicat, si dero auxilium per scientiam simplicis intelligentiæ consentiet, sed sufficit hanc scientiam representare auxilium, ejusque viam ad eliciendum consensum, quamvis non representet seipsam: ad Deum quippe hic & nunc dirigendum satis est, quod rem ipsam ei representet, & in actu exercito ad auxilii collationem consensumque per illud efficiendum concurret. Idem ergo dic de scientiâ conditionatâ.

Ad argumentum itaque Respondetur, ad causam in actu primo completam concipiendam, non esse necessarium, ut quicquid remotè ad illius constitutionem concurret, cognoscatur: sic enim ut ignis concipiatur potens comburere non est opus ut actio ejus conservativa cognoscatur, quamvis nec divinitus sine eâ operari possit; sed sufficit si concipiatur entitas ignis applicata passo, simul cum concursu generali Dei, seu principia omnia immediata. Multò minùs ad hoc necessarium est ut cognoscatur causa ignis & passi conservativa, quamvis aliquam habeant necessitatem. Ratio autem est, nam à quacunque causâ & per quamcumque actionem producantur aut conserventur, eodem modo operantur; imò si per impossibile essent à se, eundem tamen effectum producerent.

Ex quibus conficitur, ut cognoscatur causa completa, sufficere si representetur virtus ejus operativa simul cum principiiis unâ cum eâ ad effectum immediatè concurrentibus; alia enim solum sunt cause vel conditiones ut res sit, non ut operetur, quamvis ad hoc remotè concurrant. Idem ergo est de scientiâ conditionatâ, quæ non omnino influit in consensum, sed solum conducit ut Deus hic & nunc det tale vel tale auxilium; illud tamen auxilium in operando à scientiâ conditionatâ non dependet, sed sive ex eâ daretur, sive non, eodem modo operaretur.

Ut autem hæc melius percipiantur, advertendum, & possibilitatem & futuritionem rei alicujus duplicem esse, completam & incompletam: per possibilitatem incompletam intelligimus prædicatam rei intrinsecâ, nullam in se involventia contradictionem: per completam verò possibilitatem intelliguntur ea omnia, quæ quovis modo conducunt ut res poni à parte rei possit. Unde non Omnipotentia tantum in Deo ad completam rei alicujus possibilitatem requiritur, sed etiam scientia.

Eadem similiter ratione ad futuritionem rei incompletam requiritur solum ut ponantur principia proxima, quæ rem illam de facto producent: futuritionem verò omnino completam ingrediuntur omnia, quæ quovis modo, directè vel indirectè, remotè vel proximè ad rem illam actu extra causas ponendam deserviunt. Hæc tamen omnia non eadem ratione ingrediuntur conceptum proprium futuritionis: unde per locum intrinsecum non desineret res esse futura, licet principia illa remota cessarent, modò perstarent proxima. Verum est quidem in hoc casu desineret consequenter res esse futura; si enim remota principia decissent, decissent similiter proxima, utpote quæ ab iis in existentia dependent: sic sublatâ actione conservativâ solis, periret lux & calor, aliique effectus à luce solis in rebus subltaribus producti, licet hi effectus ab actione solis non procedant. Ad cognoscendum ergo rem aliquam esse futuram, sufficit videri principia illius immediatâ; remota enim non nisi per hæc in eam influunt.

non esse opus ut omnia requirantur.

III. Quocirca conceptâ causâ completâ debet cognosci.

IV. Non est necesse ut cognoscantur principia mediata, sed solum immediata & influentiâ.

V. Possibilitas rei duplici, completa & incompleta.

VI. Quid requiratur ad futuritionem rei completam & incompletam.

Alio modo concurrunt principia remota, alio proxima.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tau. 1.

VII.
Peculiaris
ratio cur nō
sit opus ut
videatur
scientia
conditio-
nata.

Adde peculiarem esse rationem cur non sit necesse ut scientia conditionata inter alia principia cognoscatur: præterquam enim quod sit principium remotum, ulterius concurret tantummodo directivè: ad hoc autem ut principium directivum concurrat, non est opus ut ipsum cognoscatur, sed ut per ipsum cognoscatur objectum, hoc enim sufficit ad movendam voluntatem, ut rem illam, & principia ad illam requisita velit. Unde quamvis scientia conditionata ad providentiam sit ex parte Dei simpliciter necessaria, opus tamen non est ut visâ causâ consensus, videatur.

VIII.
Ad commu-
nem etiam
providentiâ
requiritur
in Deo scien-
tia.

Nullum ergo argumentum video, quod adversarium intentum convincat, nec cui commodè responderi nequeat. Quare existimo ad communem etiam providentiam esse simpliciter in Deo necessariam scientiam conditionatam, nec sine eâ

Deum unquam, circa causas præsertim liberas, operari posse. Hoc probant argumenta supra posita, illud maximè sectione sexta, num. 2. Deum enim operari non decet nisi omnibus perpensis, cunctasque circumstantias cognoscendo, quæ ad rei alicujus dispositionem facere possunt; hanc quippe rationem assignat S. Thomas 1. p. q. 19. art. 7. corp. cur Deus mutare decretum non possit. Nullum ergo in Deo esse debet decretum, quod non procedat ex consideratione omnium, quæ quovis modo ad rei alicujus productionem pertinent: una autem ex præcipuis circumstantiis circa auxilium est, utrum, si detur, sit habiturum effectum, & voluntas ex vi illius consensus, ut loco citato latius declaratum est: ergo Deus non nisi hoc visò, illud conferre potest.

Operari
potest Deus
nisi omni-
bus placet
perpensis.

DISPUTATIO XXXVIII.

De Providentiâ supernaturali, omnibus communi.

PRÆDESTINATIO, ut Disputatione sequente videbimus, ad solos Electos pertinet, estque eorum propria, qui de facto salutem consequuntur. Reprobatio econtrâ de iis dicitur, qui ad æternam vitam nunquam pertingent. In præsentî itaque de Providentiâ agimus reprobis juxta & prædestinatis communi. Tria proinde in hac Disputatione sunt inquirenda: Primò, utrum Deus velit omnes homines salvos fieri, qua de re nonnulla dicta sunt supra, Disput. 29. sect. 3. pleniorè tamen ejus discussionem huc remisi: Secundò, an adultis omnibus det mediâ sufficientia ad salutem: Tertio, num etiam parvulis hac in parte sufficienter sit provisum; de iis enim peculiaris videtur esse difficultas.

SECTIO PRIMA.

Velitne Deus omnes homines salvos fieri.

I.
Hæreticorū
quorundam
sententia.

RIGIDIORES Calvinistæ affirmant Deum ex se, & antecedenter ab æterno decrevisse omnes, præter Electos, perpetuis addicere cruciatibus, licetque non solum non habere voluntatem ullam reprobos salvandi, sed positivam etiam habere intentionem eos, nullis prævisis demeritis, damnandi.

II.
Catholicorū
aliquorum
opinio.

Secunda opinio est quorundam Catholicorum, qui similiter aiunt Deum circa reprobos non habere voluntatem eos salvandi: ita Alvarez de auxiliis, Disp. 30. num. 7. & Disp. 34. Bannez hic, quæst. 22. artic. 1. ad 4. Cajetanus ibidem, & alii.

III.
Deum habet
voluntatē,
non signi-
ficantem, sed
beneplaciti
salvandū
opinio.

Verissima tamen, & planè amplectenda sententia est, Deum veram & sinceram habere voluntatem antecedentem omnes homines salvandi, conditionatam quidem illam, & ab eorum cooperatione dependentem, ejusmodi tamen ut non sit voluntas tantum signi, sed verus in eos affectus, & ratione cuius dat iis mediâ sufficientia ad salutem consequendam, ut paulò post videbimus: ita S. Thomas hic, quæst. 19. artic. 6. ad primum:

Deus, inquit, antecedenter vult omnem hominem salvum: sed consequenter vult quosdam damnari secundum exigentiam suæ justitiæ. Idem tenet S. Bonaventura in disp. 46. art. 1. quæst. 1. Halensis 1. parte, quæst. 36. memb. 2: Suarez hic, lib. 4. de Prædest. cap. 1. & 2. Salmeron disp. 6. in priorem Epist. ad Timoth. Bellam. lib. 2. de Gratiâ, cap. 5. Lessius de Prædest. num. 66. Vasquez, Valentia, Molina, Arrubal hic, quæst. 19. art. 6. Ericc Disp. 17. cap. 3. Tannerus 1. p. disp. 2. quæst. 10. dub. 3. num. 5. Faber in 1. tom. 2. disp. 58. cap. 5. Alarcon hic, tract. 5. disp. 6. cap. 3. Granada 1. p. tract. 4. disp. 4. & alii. Quod verò de hominibus dico, idem dicendum de Angelis.

IV.
Partis Scri-
pturæ
testimonia
Deum velle
omnes sal-
vos fieri.

Probatur in primis, variis Scripturæ locis, à Suarîo citato & aliis afferri solitis, quibus ostenditur Deum velle omnes salvos fieri: Sic enim Ezech. 18. vers. 23. & cap. 33. v. 11. dicit Deus se velle mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat. Apocal. etiam 3. v. 20. ait: Ego sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, &c. Joannis item 1. vers. 9. dicitur Deus illuminare omnem hominem venientem in hunc mundum. His consonat illud 2. Petr. 3. v. 9. Patienter inquit Apostolus, agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti. Quibus Scripturæ locis constare videtur, Deum velle omnes homines salvos fieri: quorsum enim stat ad ostium cordis uniuscujusque, & pulsat, inspira-
tiones